

ADABIYOTLARGA TAQRIZ

B.A. Begalov, M.K. Abdullayev. “Raqamli iqtisodiyot” / Darslik. – T.: “Iqtisodiyot”, 2023. - 366 b.

Bugungi kunda jadallik bilan kechayotgan raqamlashtirish jarayonlari “yangi iqtisodiyot”ni vujudga keltirmoqda. Kam o‘rganilgan va kun sayin chuqur tomir otib borayotgan bu bozor segmenti ishlab chiqaruvchilarga minimal xarajat qilib, maksimal foyda olish, tovar va xizmatlarni muvaffaqiyatli sotishning optimal usul va kanallarini taqdim etmoqda. Iste’molchi, xaridor va mijozlarga sifatli xizmat ko‘rsatiladi va qulaylik yaratiladi. Vaqtingiz tig‘iz paytida internet orqali tushlikka buyurtma berish, mobil ilova orqali taksi chaqirish, uzoqdagi yaqiningizga pul jo‘natish kabi keng imkoniyatlar paydo bo‘lib, transchegaraviy biznes hamkorlik, elektron tijorat maydoni, masofaviy ofis kabilarni ham qamrab oladi.

Nufuzli xalqaro tashkilotlar olib borgan tahlillar natijalariga ko‘ra, raqamli iqtisodiyot yalpi ichki mahsulotni kamida 30 %ga oshiradi, shuning barobarida, xufyona iqtisodiyotga barham beradi. Xalqaro amaliyotga yuzlanadigan bo‘lsak, hozirgi kunda raqamli iqtisodiyot elektron tijorat va xizmatlar sohasi bilan cheklanib qolmay, balki hayotning har bir jabhasiga, xususan, sog‘liqni saqlash, fan-ta’lim, qurilish, energetika, qishloq va suv xo‘jaligi, transport, geologiya, kadastr, arxiv, internet-banking va boshqa sohalarga jadal kirib bormoqda va ularning har birida o‘zining yuqori samaralarini bermoqda. Davlat o‘z fuqarolari uchun elektron xizmatlar ko‘rsatishi va elektron mahsulotlarni taklif etishi - bu raqamli iqtisodiyotning asosiy qismi hisoblanadi.

O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoyev ta’kidlaganidek, “Albatta, raqamli iqtisodiyotni shakllantirish kerakli infratuzilma, ko‘p mablag‘ va mehnat resurslarini talab etishini juda yaxshi bilamiz. Biroq, qanchalik qiyin bo‘lmasin, bu ishga bugun kirishmasak, qachon kirishamiz?! Ertaga juda kech bo‘ladi. Shu bois, raqamli iqtisodiyotga faol o‘tish – kelgusi 5 yildagi eng ustuvor vazifalarimizdan biri bo‘ladi”.

“Raqamli tengsizlik tengsizliklarning doyasi” bo‘lib turgan bir paytda iqtisodiyotning barcha sohasini raqamlashtirish jahon hamjamiyatiga integratsiyalashuv, dunyo bozorida o‘z o‘rniga ega bo‘lish, iqtisodiy ravnaq topish, aholiga qulayliklar yaratishning asosiy shartidir.

Quvonarlisi, bu mamlakatimizda asosiy kun tartibidagi masaladir. Raqamlashtirish borasida O‘zbekiston dadil odimlar bilan ildamlamoqda. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2020-yil 5-oktyabr ““Raqamli O‘zbekiston-2030” strategiyasini tasdiqlash va uni samarali amalga oshirish chora-tadbirlari to‘g‘risida”gi PF-6079-son farmoni bu boradagi ishlarni amalga oshirish uchun muhim hujjat hisoblanadi.

Shu jihatdan mualliflar professor B.A. Begalov va dotsent M.K. Abdullayev tomonidan tayyorlangan “Raqamli iqtisodiyot” nomli darslik o‘zining dolzarbligi bilan ajralib turadi.

Darslik 12 ta bobdan iborat bo‘lib, har bir mavzular doirasida tuzilgan paragraflar hozirgi zamon talabiga javob beradi va ular yetarlicha yoritib berilgan. Kitobxonlar ushbu darslik bo‘yicha raqamli iqtisodiyotning rivojlanish jarayonlarini tahlil qilish va sharhlash, turli mamlakatlarda raqamli iqtisodiyotni rivojlantirish dasturlarini tahlil qilish, raqamli transformatsiyaning iqtisodiy rivojlanishga ta‘sirini o‘rganish, raqamli transformatsiyada boshqaruvning o‘ziga xosligi va asosiy tamoyillarini tahlil qilish, bank sohasida va iqtisodiyotning boshqa sohalarida raqamli texnologiyalarni samarali qo‘llashni bilish, kiberxavfsizlik muammolari va vaziyatlarini tahlil qila olish, raqamli iqtisodiyot qonuniyatlari, xususiyatlari va mexanizmlarini bilish, raqamli texnologiyalarning iqtisodiy muammolari bo‘yicha yechimlar qabul qilish, raqamli iqtisodiyot indikatorlarini baholay olish qobiliyatlariga ega bo‘ladilar.

Darslik, jami 12 ta bob, 54 ta paragrafdan iborat bo‘lib, 12 bobida raqamli iqtisodiyot fanining o‘quv-metodik rejasi, seminar darslari rejasi, mustaqil ishni tashkil qilish uchun talablar, oraliq nazorat ishi bo‘yicha topshiriqlar va fan bo‘yicha yakuniy imtihonni tashkil etish, talabalar bilimini baholash mezonlari va umumiy testlar berilgan bo‘lib, bu darslikning sifatini yanada oshirishga xizmat qiladi.

Shuni alohida ta‘kidlash kerakki, mualliflar tomonidan mazkur darslikni yozishda iqtisodiyotning barcha tarmoq va sohalarining faoliyati qamrab olingan. Shuningdek, raqamli iqtisodiyotning shakllanib borishi, uning texnologik asoslari, bulutli hisoblash, katta ma‘lumotlar va buyumlar interneti, blokcheyn va kriptovalyutalar kabi texnologiyalar, sun‘iy intellekt asoslari, O‘zbekistonda raqamli iqtisodiyotning shakllanishi va statistika faoliyatida raqamli texnologiyalardan foydalanish jarayonlari keltirilgan. Bundan tashqari milliy va xalqaro darajada kiberxavfsizlik, elektron hukumat, raqamli demokratiya, raqamli transformatsiya sharoitida elektron hukumatdan raqamli davlatga o‘tish, O‘zbekistonda raqamli davlat istiqbollari va raqamli transformatsiya jarayonlarida kelib chiqishi mumkin bo‘lgan xavflar batafsil yoritilgan.

Xulosa sifatida shuni ta‘kidlash joizki, mualliflar professor B.A. Begalov va dotsent M.K. Abdullayev tomonidan tayyorlangan “Raqamli iqtisodiyot” nomli darslik oliy ta‘lim muassasalari talabalari, professor-o‘qituvchilari, tadqiqotchilar, shuningdek, iqtisodiyot tarmoqlarida raqamli iqtisodiyot masalalari bilan

ADABIYOTLARGA TAQRIZ

---

shugʻullanuvchi mutaxassislar va shu sohaga qiziquvchi kitobxonlarga moʻljallangan hisoblanadi.

Oʻzbekiston Respublikasi Fanlar
akademiyasi akademigi, i.f.d.,
professor S.S. Gʻulyamov